

LOS - beoordelingscriteria

De beoordeling van de kandidaturen Lokale Ontwikkelingsstrategieën (LOS) is gericht op de kwaliteit, het ambitieniveau en de uitvoerbaarheid van de strategie zoals opgesteld door de Lokale Actiegroep (LAG). De beoordeling van de kandiderende LOS is gestoeld op volgende principes:

- De zeven kenmerken van de Leader-methodiek zoals geformuleerd door het European Network for Rural Development (ENRD), te weten 1) bottom-up, 2) gebiedsgericht, 3) een lokaal partnerschap, 4) geïntegreerd en multisectoraal, 5) netwerkvorming, 6) innovatie en 7) samenwerking.¹
- De zeven essentiële onderdelen van een goede LOS zoals geformuleerd door het ENRD, te weten 1) een afbakening van het gebied, 2) de noden en het potentieel voor de ontwikkeling van het gebied, 3) een beschrijving van de interventielogica, 4) een participatief proces, 5) een actieplan, 6) governance, monitoring en evaluatie en 7) een financieel plan.²
- Een integrale interventielogica waarbij een nodenanalyse leidt tot maatregelen die uitgevoerd worden door middel van SMART-geformuleerde acties. Anders vertaald is dit het principe van waarom > wat > hoe. Waarom we iets willen doen wijst op een noodzaak. Wat we eraan willen doen is de maatregel (i.e. strategisch). Hoe we dat willen doen zijn de acties (i.e. operationeel).

In het Oproepreglement Opmaak LOS is weergegeven hoe de procedure tot de erkenning van LOS verloopt en uit welke elementen de LOS moet bestaan. In deze nota wordt dieper ingegaan op de manier waarop ze beoordeeld zullen worden. De vragen die we ons daar per onderdeel bij kunnen stellen, zijn geen harde ja/nee-vragen zoals ontvankelijkheidscriteria dat zijn, maar eerder aanzetten tot genuanceerde bespreking tijdens de beoordeling door de Technische Werkgroep (TW) en het Vlaams Managementcomité (VMC). Ze zijn bedoeld om de verschillende lezers en beoordeelaars handvaten aan te reiken in de voorbereiding op de besprekingen, en als bouwstenen voor de motivering van het advies dat de TW zal overmaken aan het VMC.

Deze beoordelingscriteria komen op twee momenten in de loop van de oproep te pas:

- Tijdens de fase van de tussentijdse aftoetsing. Kandiderende LAGs worden verwacht een draft of een conceptnota voor te leggen aan de TW voor bespreking en aftoetsing. Dit kan verder leiden tot een intensief begeleidingsmoment.
- Beoordeling van de ingediende LOSsen ter voorbereiding op een advies aan het VMC en ter onderbouwing van de beslissing van het VMC.

De hoofdlijnen van de beoordelingscriteria voor de LOS zijn:

- De algemene kwaliteit van de LOS;
- De bijdrage van de LOS aan de ontwikkeling van het gebied;
- De governance van het Leadergebied.

1. Beoordelingscriteria

1.1. Algemene kwaliteit van de LOS

Een kwaliteitsvolle LOS bestaat uit een wervend en coherent verhaal met een goede onderbouwing van de actuele stand van zaken, een beschrijving van het aanwezige potentieel en de knelpunten en een duidelijke visie en ambitie om dit te bestendigen, te versterken en verder uit te bouwen. Een

¹ https://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/leader-toolkit/leaderclld-explained_en

² https://enrd.ec.europa.eu/sites/default/files/enrd-guidance_ids.pdf

kwaliteitsvolle LOS bevat een samenhangend programma van maatregelen en acties met concrete en meetbare resultaten. Belangrijk is hierbij het hogerop beschreven model van de interventielogica.

Overzicht van te toetsen onderdelen voor dit luik:

- Is het voorgestelde gebied logisch afgebakend?
  - o Is er sprake van een homogeen gebied met een zekere mate van herkenbaarheid? Deze homogeniteit kan bestaan uit (een mix van) landschappelijke, historische, culturele, economische, sociale en/of bestuurlijke elementen en dergelijke meer.
- Is de LOS onderbouwd?
  - o Is er een analyse van actuele statistische bronnen, een stakeholderbevraging en een SWOT-analyse (of gelijkaardige methodiek) als vertrekbasis voor de strategie? Bevat dit onderzoek voldoende relevante onderdelen en is ze voldoende kwaliteitsvol?
  - o Houdt de strategie voldoende rekening met belangrijke maatschappelijke, ecologische en economische trends die de ontwikkeling van het gebied lokaal sterk beïnvloeden?
- Is de LOS coherent en volgt ze de voorgeschreven interventielogica?
- Is de LOS strategisch?
  - o Bevat de LOS een duidelijke visie op de door de lokale gemeenschap gewenste ontwikkeling van het gebied?
  - o Bevat de LOS, naast een duidelijke visie, een uitgesproken ambitie met duidelijke keuzes om deze visie te realiseren? Worden in de LOS waar mogelijk linken gelegd met andere (boven)lokale, regionale en/of internationale beleidsplannen en -visies? Op Europees niveau zijn dat bvb de Green Deal, de Farm-to-Fork-strategie, het Smart villages programma en dergelijke meer. En indien ja, zijn ze met elkaar complementair en geïntegreerd.
- Is de LOS participatief?
  - o Is er een duidelijke beschrijving van het participatief proces dat gevoerd werd tijdens de totstandkoming van de LOS?
  - o Werd in de participatie het brede middenveld maar ook de ruimere 'civil society' van geëngageerde burgers, experts en verruimers betrokken?
  - o Is duidelijk hoe de resultaten van deze participatie geleid hebben tot de interventielogica van noden > doelstellingen > acties?
- Is de LOS innovatief?³
  - o Getuigt de LOS, als gevolg van een intensief participatietraject, van een door de lokale gemeenschap gedeelde visie op wat in de lokale context innovatief is.
  - o Zijn de doelstellingen en acties uit de LOS innoverend t.o.v. wat voorheen in het gebied gebeurde en de manier waarop dat gebeurde, en/of t.o.v. andere programma's of plannen die in het gebied gevolgd of gepland worden?
- Is de LOS geïntegreerd en multisectoraal?
  - o Wordt er op een geïntegreerde wijze en met maar ook over de verschillende sectoren en beleidsdomeinen heen naar noden, doelstellingen en acties gezocht? De drie prioritaire Vlaamse beleidsthema's zijn niet zozeer te interpreteren als probleemstellingen, maar eerder als richtingen waarbinnen men voor lokale noden en uitdagingen oplossingen kan zoeken. Het is niet uitgesloten dat men voor een

---

³ De Europese Verordening (2021/1060) definieert in artikel 31 § 2 innovatie uitdrukkelijk "in de lokale context". De LAG heeft daarom de vrijheid om in de LOS te bepalen wat dit inhoudt. Het innovatieve hoeft zich niet te beperken tot de projecten zelf maar kan evenzeer te vinden zijn in de manier van werken binnen de LAG in die zin dat de LAG een broeiplaats voor creativiteit, innovatie en experiment moet kunnen zijn. Belangrijk is dat de LOS getuigt van een door de lokale gemeenschap gedeelde visie op wat in de lokale context innovatief is.

bepaalde nood of uitdaging in meerdere of elk van de drie thema's aanknopingspunten vindt en deze bundelt en versterkt in één geïntegreerde maatregel.

- Bieden de voorgestelde doelstellingen en acties kansen om de LOS op geïntegreerde wijze en over de verschillende sectoren en beleidsdomeinen heen te realiseren?
- Zijn de acties die voortvloeien uit de maatregelen SMART geformuleerd? SMART = specifiek, meetbaar, aanvaard, realistisch en tijdsgebonden.
  - Zijn de acties relevant voor het bereiken van de doelstellingen in de LOS?
  - Zijn er meetbare indicatoren verbonden aan de acties?
- Wordt er ingezet op de toepassing van bestaande en nieuwe instrumenten, zoals reguliere projecten, koepel-, micro- en samenwerkingsprojecten?
  - Worden de mogelijkheden van de instrumenten voldoende benut voor het realiseren van de doelstellingen uit de LOS?
  - Is er een strategie voor de toekenning van middelen uit de overdracht van Pijler I naar Pijler II aan specifieke projecten?

1.2. Bijdrage van de LOS aan de ontwikkeling van het gebied

Uit de LOS moet blijken hoe de strategie zal bijdragen aan de ontwikkeling van het gebied, aan elk van de drie prioritaire beleidsthema's zoals omschreven in het GLB SP en het Oproepreglement Opmaak LOS, en aan de respectievelijke provinciale kadernota. Niet elke LOS moet en zal in dezelfde mate bijdragen aan elk prioritair thema. Uit de nodenanalyse waaruit de interventielogica voortvloeit, zal blijken welke aspecten het meest relevant en actueel zijn voor het kandiderende gebied en welke ontwikkelingen mogelijk en wenselijk zijn. Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met de kenmerken van elk gebied om door middel van de interventielogica een gebiedsgerichte invulling te geven aan de drie prioritaire beleidsthema's.

Overzicht van te toetsen onderdelen voor dit luik:

- Bouwen de voorgestelde maatregelen en acties voort op de nodenanalyse en op de doelstellingen uit het GLB SP, de drie Vlaamse prioritaire beleidsthema's en de provinciale kadernota?
- Zijn de voorgestelde maatregelen en acties complementair aan de laatste wetenschappelijke en beleidsmatige stand van zaken? Werden de eventuele suggesties daaromtrent uit de tussentijdse aftoetsing voldoende ter harte genomen?
- Op welke wijze en in welke mate draagt de LOS bij aan de realisatie van de doelstellingen uit het GLB SP, de drie Vlaamse prioritaire beleidsthema's en de provinciale kadernota?
- Zijn de voorgestelde maatregelen en acties voldoende additioneel zodat mainstreaming vermeden kan worden? M.a.w. neemt de LOS acties die er zonder Leader niet, moeilijker of op een andere manier zouden komen.
- Bevat de LOS een plan voor opvolging, monitoring en evaluatie van de maatregelen en acties? Biedt dit plan voldoende garanties op een zinvolle monitoring en evaluatie? Er moet minimaal kunnen voldaan worden aan de Europese verplichtingen inzake resultaatsindicatoren en aan de indicatoren ter opvolging van de drie Vlaamse prioritaire beleidsthema's.

1.3. De governance

De governance van een Leadergebied weerspiegelt een dynamische, coöperatieve, relevante en evenwichtig samengestelde gebiedscoalitie, kortom de Lokale Actiegroep (LAG), ondersteund door een heldere organisatiestructuur. De LAG is een sterk samenwerkingsverband waarin de betrokken lokale besturen, relevante organisaties en onafhankelijke, geëngageerde burgers, ondernemers, landbouwers en experts betrokken zijn. De samenwerking gaat uit van een hoge mate van participatie

van alle betrokken partners. De LAG organiseert de nodige, gezamenlijke besluitvorming volgens een transparant en participatief proces en bewaakt de voortgang, de uitvoering en waar nodig de bijsturing van de LOS en rapporteert hierover te gepasten tijde aan het Vlaams Managementcomité. De LOS bevat in het hoofdstuk Governance voldoende inzicht in de financiële planning voor de eigen werking en een communicatiestrategie.

Overzicht van te toetsen onderdelen voor dit luik:

- De Lokale Actiegroep
  - o Ligt in de gevoerde participatie (zie 1.1) de kiem voor de uiteindelijke samenstelling van de LAG?
  - o Werd bij de samenstelling van de LAG voldoende aandacht besteed aan gendergelijkheid en sociale inclusie?
  - o Is de LAG representatief voor de stakeholders in het gebied?
  - o Is de LAG slagkrachtig georganiseerd?
  - o Zijn de rollen, verantwoordelijkheden en verplichtingen van de verschillende partners duidelijk benoemd en omschreven?
  - o Is er een duidelijke rol- en taakverdeling binnen het LAG-secretariaat?
- De organisatiestructuur
  - o Is het duidelijk welke rechtspersoon verantwoordelijk is voor de organisatie van de LAG en is deze rechtspersoon voldoende slagkrachtig om een goede werking gedurende de programmaperiode te waarborgen? Dit kan zich uiten in een bewijs van financiële reserve om de opstart van de LAG mogelijk te maken. Kosten voor LAG-werking worden immers niet geprefinancierd maar door middel van halfjaarlijkse declaraties terugbetaald.
  - o Is er voor de werking van de LAG een duidelijke structuur en organigram?
  - o Is er een afsprakenkader en deontologische code voor de organisatie en de besluitvorming binnen de LAG?
  - o Zijn er plannen voor capaciteitsontwikkeling en vorming voor de leden en het secretariaat van de LAG?
- Het financieel plan
  - o Bevat de LOS indicatieve financiële allocaties per maatregel en/of per actie?
  - o Bevat de LOS een indicatieve begroting voor de werking van het secretariaat met aanduiding van de totale budgetbehoefte en inschatting van verschillende kostenposten zoals personeel, overhead, werkingskosten en externe prestaties?
- De communicatiestrategie?
  - o Is de communicatiestrategie gericht op relevante doelgroepen?
  - o Is de communicatiestrategie afgestemd op de doelstellingen van de LOS?

2. Weging beoordelingscriteria

Aangezien er geen contingent van te erkennen Leadergebieden is, zullen de beoordelingscriteria niet gebruikt worden om de kandidaturen te rangschikken, maar wel om te toetsen of elke individuele kandidatuur een vereiste ondergrens behaalt. Per kandidatuur wordt voor elk criterium een waardering genoteerd: onvoldoende, voldoende, goed of uitstekend. De finale score van de kandidatuur wordt bepaald op basis van de waarderingen voor de drie criteria. Om goedgekeurd te worden, moet een LOS minimaal de algemene waardering goed krijgen.